

KVINDE FAVORISERING

Af Hans Bonde

Artiklen¹⁾ drøfter initiativer fra de seneste år, der har tjent til at øge dels antallet af kvindelige modtagere af støttemidler fra Statens Kunstfond dels antallet af kvindelige professorer inden for universitetsverdenen med Aalborg Universitet som hovedcase. Efter forfatterens opfattelse har der med disse støtteordninger været tale om ulovlig særbehandling af kvinder inden for kunst og forskning. En opfattelse som nu også bliver delt af forskellige myndighedsinstanser med den konsekvens, at disse kvindefavoriseringer lukkes ned.

"KOLLEKTIV RETFÆRDIGHED"

Der arbejdes i dag på mange fronter på at få flere kvinder blandt modtagere af støtteordninger og topstillinger inden for dansk kunst og videnskab. Disse initiativer må efter min opfattelse bifaldes, så længe de skal tjene til at hjælpe kvinder til at kvalificere sig, men ikke, hvis projektet udarter til at reservere bestemte andele af kulturstøtte og videnskabelige stillinger til kvinder uberoende på deres kvalifikationer.

De seneste årtiers ligestillingsarbejde tjener i høj grad til at sikre flere kvinder i toppen af samfundet. I en tid hvor der er flere kvinder end mænd, der gennemfører videregående uddannelser, må det anses for et samfundsmæssigt gode, at flere kvinder søger at få maksimal arbejdsmæssig gevinst ud af deres høje uddannelsesniveau. Det er imidlertid artiklens mål at vise, at promoveringen af kvinder inden for felter som kunst og forskning i den gode sags tjeneste er kommet til at overtræde den danske lov om ligebehandling.

Overordnet kan det siges, at der inden for dansk jura ikke findes noget sådant som "kollektiv retfærdighed", hvorefter der kan uddeles støtte til to kønskollektiver. Begrebet "ligestilling", som det hyppigt promoveres i den offentlige debat, kan heller ikke defineres som uddeling af lige store portioner støtte eller andele af stillinger til de to køn. Ligestilling må defineres som fraværet af diskrimination. Hvis man mener, at der foregår diskrimination mod kvinder, må man påvise dette konkret. Man kan ikke blot henvise til såkaldt "skæve tal", hvorved menes, at der er flere mænd end kvinder inden for et bestemt område. Dette kan have mangfoldige årsager og behøver altså ikke at skyldes diskrimination.

ULOVLIGHEDER VED UDDELING AF KUNSTSTØTTE²⁾

Akademirådet har som opgave at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål. I december 2014 påpegede rådet over for de statslige og statsanerkendte museer, at der efter Rådets opfattelse bestod et misforhold i den kendsgerning, at der i museernes nye samlinger fortsat er langt mellem værker udført af kvindelige kunstnere. I maj i år fremlagde fhv. kulturminister Marianne Jelved sin nye musikhandlingsplan for 2015-2018, der stiller krav til de regionale spillesteder og de driftsstøttede festivaler om, at "de skal rapportere om, hvad de gør for at skabe en større kønsmæssig diversitet."

Lovgivningen bag Statens Kunstfond har et rent kunstpolitisk sigte. Tanken er at fremme kunstnerisk talent og eneafgørende for spørgsmålet, om en ansøger skal begunstiges eller ej, er følgelig den pågældendes kunstneriske evner. Afvigelser fra dette enekriterium er udtryk for en lovovertrædelse. Dette gælder, uanset grunden til afvigelsen, f.eks. at den begunstigede tilhører det underrepræsenterede køn. I Lov om Statens Kunstfonds virksomhed formuleres det på denne måde: "For så vidt angår spredningen på køn og alder er Statens Kunstfonds afgørelser omfattet af ligestillingslovens bestemmelser om forbud mod direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af køn eller andet, jf. §2 i denne lov."³⁾

Nedenfor vil jeg stikprøveagtigt give en række eksempler på kritisable forhold. Eksemplerne viser, at forskellige udvalg, der uddeler kunststøtte, har pålagt sig selv at respektere to kvoteordninger i forbindelse med valget mellem ansøgningerne: dels en ordning, som går ud på, at kønsfordelingen skal svare til kønsfordelingen blandt ansøgerne, således at ansøgerne fra de to køn opnår samme succesrate, dvs. at mænd og kvinder har samme chance for at blive begunstiget. Dels en kvote som går ud på, at de to køn uanset kønsfordelingen blandt ansøgerne samlet skal modtage samme beløb.

Hver gang midler uddeles til en ansøger i det øjemed at opfylde en kvoteordning, er der ifølge sagens natur en anden ansøger, der ville have fået tildelingen, hvis kvoten ikke havde været bestemmende for udfaldet. Hvis f.eks. et legat går til en kvindelig ansøger, fordi dette er nødvendigt for at opnå en ligelig fordeling af midler til mandlige og kvindelige ansøgere, er der en mandlig ansøger, som i fraværet af kvoten ville have fået tildelingen, idet han er mere talentfuld end den begunstigede kvinde. Han forbigås, fordi dette er nødvendigt for at opfylde kvoten.

Forbigåelsen er i strid med kunststøttelovgivningen, hvis formål som nævnt betinger, at midlerne skal gå til de bedst kvalificerede ansøgere, her altså manden, og med ligestillingsloven, eftersom han forbigås, *fordi* han er en mand. Lovbestemmelsens stk. 2 fastslår, at kønsdiskrimination betegner det forhold, at man får en dårligere behandling, end man ville have fået, hvis man havde tilhørt det andet køn. Dette gælder for den pågældende mand,

eftersom han ville have modtaget legatet, hvis han havde været en kvinde.

I 00'erne foregik kvotetænkningen mange steder ganske åbenlyst. F.eks. skrev Udvalget for Kunst i Det Offentlige Rum i sin årsberetning 2002, at man i valget af de enkelte projekter havde vægtet en alders- og kønsmæssig bredde.

Kunstrådets Internationale Billedkunstudvalg meddelte i årsberetningen for 2006, at udvalget fra 2003-2006 anvendte mainstreaming-begrebet "Incorporating equal opportunities for women and men into all Community policies and activities". En statistisk opgørelse over udvalgets fordeling af produktionstilskud 2005 viste da også en næsten ensartet fordeling af tilskud til henholdsvis mandlige og kvindelige kunstnere.

Kunstrådets billedkunststudvalg fremhævede, at mangfoldighed havde været et gennemgående begreb i udformningen af udvalgets støttepolitik herunder en større lydhørhed i forhold til bl.a. køn. I rådets årsberetning for 2007 kunne det da også oplyses, at halvdelen af de begunstigede var kvinder. For begge støttekategoriene var tallene fifty-fifty: "I 2007 har 269 personer fået tilsagn på en produktionsansøgning: 134 personer er kvinder: 50%. 135 personer er mænd: 50%. I 2007 er der bevilget i alt 11.385.454 kr. til produktion: 5.621.192 kr. er bevilget til kvinder: 50%. 5.764.262 kr. er bevilget til mænd: 50%.

Hvad angår de 3-årige arbejdslegater til billedkunstnere gik i 2003 83% af midlerne til mænd, i 2002 75% og i 2001 80%. Senere vendte billedet. I 2005 var modtagerne således 5 kvinder og 3 mænd, og i 2006 fem kvinder og 2 mænd.⁴⁾ Ingen har kritiseret Legatudvalget for Kunsthåndværk og Design for at give støtte til en markant lavere andel mænd end kvinder, hvilket i 2014 gav sig udtryk i 61,1% af midlerne til kvinder og 38,9% til mænd.

Ifølge rapporten *Kvinder i Kunsten* er der i det billedkunstneriske indkøbs- og legatudvalg foregået, hvad der kaldes "en væsentlig forbedring af ligebehandlingen i perioden 1994-2005." Som eksempler på udvikling i retning af en forøget kønsbalance omtaler rapporten, at i 1994 "gik 29,7% af bevillingerne til kvindelige kunstnere, mens det i 2005 var steget til 49,6%".

Statens Kunstfonds Litteraturudvalg udtalte i 2005, at man tilstræbte en vis bredde i sine prioriteringer, og at også hensynet til den kønsmæssige balance havde været inddraget, uden dog at være udslagsgivende. Støtten til efterårsudgivelserne det år begunstigede to mandlige og to kvindelige forfattere.

I 2006 gav Litteraturudvalget helt eksplisit udtryk for sin stræben efter kønsbalance. I årsberetningen for 2006 hed det således, at "Vi tager afgjort ansøgernes køn i betragtning". I 2006 var der 175 mandlige og 110 kvindelige forfattere, som ansøgte om midler. Udvalget udtaler, at tildelingerne gerne skulle afspejle denne balance, hvilket den også kom til, idet mandlige og kvindelige forfattere modtog støtte i samme forhold som gjorde sig gældende for ansøgningernes vedkommende. Videre konstaterede Litteraturudvalget, at der i forårsuddelingen 2006 også var balance mellem de to køn hvad angår præmierede bøger, idet de omfattede værker af to mænd og to kvinder.

Alt tyder på, at 00'ernes håndfaste forsøg på at nå en 50% støtte i kvinders favør, efterhånden flere steder er afløst af en mere implicit blød kvotering. Det Billedkunstneriske Indkøbs- og Legatudvalg fremviste således helt uden proklamationer om ligestilling et relativt stabilt fifty-fifty mønster i perioden 2009-2013. Året 2009 var i fuldstændig balance med 50% til hvert køn.

I opgørelsen for 2014 understregede Legatudvalget for Billedkunst da også direkte, at: "Vi bestræber os på at indkøbe bredt, både hvad angår genrer, alder, køn og udstillingssted." Netop dette udvalg kunne da også fortsat fremvise nydeligt afbalancerede tal dette år i form af 48,7% fordelinger af tilsagn til kvinder og 51,3% til mænd, hvilket resulterede i 54,3% tildelinger af midlerne til kvinder mod 45,7% til mænd.

Ud over fondenes uddelingspraksis er det værd at nævne det beslægtede område, som består i museernes indkøbspolitik. Museet for Samtidskunst i Roskilde oplyste i juni 2014, at der er 50 procent mænd og 50 procent kvinder repræsenteret i samlingen. Museumsleder Sanne Kofod udtalte, at museet arbejder med kønskvoter, men at dette ikke betyder, at kvaliteten nedprioriteres.⁵⁾ Museet drives med tilskud fra Roskilde Kommune og staten.

Det er endelig værd at fremhæve, at tildelinger hinsides enhver tvivl bygger på ulovligheder, hvis de som flere af de ovenfor omtalte kunststøtteordninger år efter år fører til en tilnærmelsesvis ligelig fordeling af støtte til mandlige og kvindelige ansøgere. Dette skyldes, at det er utænkeligt, at det kunstneriske talent er således fordelt på ansøgerne, at iagttagelse af kravet om, at den kunstnerisk bedst begavede skal begunstiges, fører til konsekvent lighed. Den slags tilfældigheder findes ikke. Den ligelige fordeling kan kun forklares under henvisning til, at der i en række tilfælde er tildelt midler grundet køn i stedet for evner.

POSITIV SÆRBEHANDLING INDEN FOR FORSKNING

Der har gennem de seneste år været mange initiativer, der har øget antallet af kvindelige professorer og forskningsledere på de danske universiteter herunder Statens Humanistiske Forskningsråds øremærkningsprogram fra 2003, Århus og Københavns Universitets økonomiske belønningspolitik fra 2008-2014, samt fire initiativer fra Det Frie Forskningsråd, herunder de såkaldte Freja- og Ydun-projekter, der strækker sig fra 1998-2014. Alle disse initiativer var udtryk for omgåelse af EU's ligestillingsdirektiv og ligestillingsloven. Da omgåelsen var åbenbar, burde de opnåede dispensationer fra loven ikke være givet.⁶⁾

Her er et eksempel på ordningens konsekvenser: "Jeg er lektor på en afdeling på Københavns Universitet. Instituttet slår så et professorat op lige netop inden for mit felt. Jeg er gruppens ledende forsker, med ubestrideligt flest publikationer, studerende, samarbejdsaftaler og større internationale bevillinger. Jeg kontakter så ledelsen lidt undrende over, at jeg ikke havde hørt noget om, hvad det opslag handlede om, og yderst trykkede fortalte de, at stillingen var øremærket en kvinde, så instituttet kunne få udløst en 'professorbonus' fra dekanatet."⁷⁾

Mere upåagtet har også Aalborg Universitet (AAU) fra 2006 til 2013 gennemført et kvindeprogram. Dette blev først kendt ved offentliggørelsen af et katalog med forslag fra forskningsministerens task force i april 2015.⁸⁾ I det følgende vil AAUs kvindepro-

gram blive anvendt som en case, der illustrerer de to hyppigst anvendte metoder til omgåelse af EU-retten, som vi kan kalde hhv. den lukkede og den åbne metode.

Ligestillingsloven omhandler reglerne for ligestilling mellem de to køn på det danske arbejdsmarked og omfatter således også universiteternes ansættelsespraksis. Lovens Kapitel 2, §2 formulerer grundprincippet, at: "Enhver arbejdsgiver skal behandle mænd og kvinder lige ved ansættelser, forflytninger og forfremmelser."

Kapitel 5 §13, stk. 2, indfører dog en dispensationsmulighed: "Den minister, under hvis forretningsområde en virksomhed hører, kan tillade foranstaltninger, der fraviger §§2-6, med henblik på at fremme lige muligheder for kvinder og mænd, navnlig ved at afhjælpe de faktiske uligheder, som påvirker adgangen til beskæftigelse, uddannelse m.v."

EU's Ligestillingsdirektiv art. 2, stk. 1, lyder: "Princippet om ligestilling i henhold til nedenstående bestemmelser indebærer, at der ikke finder nogen forskelsbehandling sted på grundlag af køn, hverken direkte eller indirekte under henvisning særlig til ægteskabelig eller familiemæssig stilling."

Klippegrunden for den EU-fællesskabsretlige regulering af positiv særbehandling af kvinder i forbindelse med ansættelse og forfremmelse kan sammenfattes i følgende tre forbud.

1. National lovgivning må ikke garantere kvinder en automatisk fortrinsstilling ved udnævnelse eller forfremmelse, dvs. en fortrinsstilling, som bevirker, at en kvinde altid skal foretrækkes frem for en mand.
2. National lovgivning må ikke tillade, at en kvindelig ansøger skal foretrækkes frem for en mandlig, som er bedre kvalificeret.
3. National lovgivning må ikke tillade, at stillinger øremærkes til kvinder, dvs. at mænd udelukkes fra at søge. Mandlige forskere har en ubetinget og ufravigelig ret til at søge på lige fod med kvinder.

Afgørende er, at EU-Domstolen har slået fast, at det under visse betingelser er tilladt at indføre foranstaltninger, der griber direkte ind i resultatet, til forskel fra den blotte mulighed for at opnå et bestemt resul-

tat. Dette kan vi kalde resultatfokuseret positiv særbehandling, der i forbindelse med ansættelser i det offentlige, er tilladt i medfør af artikel 2, stk. 4: (1) Kvinden skal være lige så kvalificeret eller tilnærmelsesvis lige så kvalificeret som den mandlige ansøger; (2) Mænd og kvinder skal have haft samme adgang til at søge.

Som det vil fremgå af det følgende har disse betingelser betydning for en vurdering af AAUs kvindeprogram, som her drøftes. Betingelse (1) tilsidesættes af det, som vil blive kaldt den lukkede metode til omgåelse af EU-retten, mens betingelse (2) omgås af den metode, som jeg vil benævne den åbne. Ved den lukkede metode har mænd og kvinder søgt på lige fod med hinanden, men de ansættende myndigheder er blevet tilskyndet til at vælge en kvinde, idet der skabes et økonomisk incitament for den ansættende myndighed til at ansætte kvinder. Metoden griber ind over for valget blandt ansøgerne. Den åbne metode foregår for åbent tæppe og gør det muligt at vælge den bedst kvalificerede ansøger, da mænd har fået en negativ tilskyndelse til at søge pga. opslagets ordlyd.

AAU besluttede i 2005 at arbejde for at "fordoble antallet af kvindelige professorer fra 7 i 2005 til 14 i 2008."⁹⁾ AAU benyttede sig af en hybridform af den åbne og den lukkede metode. Hvad angår den lukkede metode besluttede universitetet at sætte ind med økonomiske belønninger: "Fra ledelsespuljen overføres forskellen mellem en lektorløn (den aktuelle lektorløn, hvis det drejer sig om en allerede ansat) og en MSO-løn. HUM kan opslå 2, SAMF 2 og TEK-NAT 3 MSO på disse vilkår. Det er en forudsætning for løntilskuddet, at der ansættes kvinder i stillingerne."¹⁰⁾

For at undgå at kvalificerede mænd overhovedet søgte benyttede universitetet sig af den åbne metode, hvorefter det omgik annonceringsforbuddet ved i opslagene at skrive: "Med henblik på en mere lige kønsfordeling blandt universitetets videnskabelige personale opfordres både kvinder og mænd til at søge stillingerne".¹¹⁾

Denne ordlyd er i strid med EU-forbuddet mod øremærkning, og annonceringsforbuddet i ligebehandlingsloven §6, fordi den tilvejebringer den situation, som forbuddet tilstræber at forhindre. Ligebehandlingslo-

vens §6 har følgende ordlyd: "Det må ikke ved annoncering angives, at der til ansættelse eller erhvervsuddannelse m.v. søges eller foretrækkes personer af et bestemt køn." En sådan markedsføring er naturligvis forbudt, fordi det andet køn får en negativ tilskyndelse til at søge.

Omgåelsen består nærmere i, at mænd ikke udelukkes fra at søge, hvorved forbuddet formelt respekteres, samtidig med, at tilkendegivelserne bevirker, at mænd ikke søger, eller kun søger i yderst begrænset omfang. Markedsføringen reducerede med andre ord en gruppe af ansøgere til ikke-ansøgere. Resultatet er, at udvælgelsen stort set kun sker blandt kvinder.

Når forskningsmidler eller stillinger oplyses at være målrettet eller fortrinsvis tiltænkt kvinder, opgiver et uvist, men stort antal mænd at komme i betragtning. Intet andet kan forklare den kendsgerning, at der til seks ud af de syv ekstraordinære professorater, der blev slået op, kun har været de selvsamme seks kvindelige ansøgere, der tildeltes professoraterne,¹²⁾ hvilket vidner om, at der reelt var tale om en øremærkning til en enkelt person.

Det fremgår yderligere, at den rektorale handlingsplans krav om, at "Tek-nat kan besætte 3, Samf 3 og Hum 2 MSO" langt fra blev opfyldt. Således er ingen af professoraterne gået til Tek-nat, hvor der ellers er meget få kvindelige professorer, men alle er i stedet gået til humanistisk orienterede områder, hvor der i forvejen var flere kvindelige professorer.¹³⁾

AAUs case er i øvrigt særegen ved, at der, i modsætning til samtlige de andre syv kvindeprogrammer, ikke er søgt eller opnået dispensation hos ressortministeriet. Det betyder, at det selv efter Forskningsministeriets meget lidt restriktive normer, hvorefter kvindeprogrammerne kan gennemføres med dispensation, ikke lever op til gældende lovgivning.

Det er endvidere for nyligt kommet frem, at også Københavns Universitet benytter sig af en hybridform af den åbne og den lukkede metode, idet man - udover millionbelønningerne til fakulteter og institutter ved ansættelse af en kvindelig professor¹⁴⁾ - i selve opslagene har markeret, at man gerne ser kvinder ansat, hvorved man omgår an-

nonceringsforbuddet. I opslagene til fem ekstraordinære professorater til kvinder på teologi i 2013 hed det således, at: "Stillingen er en del af programmet "Kvinder i forskning og ledelse på Københavns Universitet",¹⁵⁾ hvorefter der henvises til bl.a. den økonomiske belønningsplan til ansættelse af kvindelige professorer.¹⁶⁾

PROBLEMET MED POSITIV SÆRBEHANDLING

Den i artiklen nævnte positive særbehandling rejser spørgsmålet, hvorfor det skulle være berettiget at tilsidesætte en persons krav på ligebehandling, fordi lovgiver ønsker at ændre på det forhold, at en gruppe mennesker anses for dårligere stillet end andre i kampen om kunststøtte og videnskabelige ansættelser. Eller udtrykt helt generelt: Hvordan skal kravet om ligebehandling mellem to individer fra forskellige grupper (f.eks. mænd og kvinder) afbalanceres over den ene gruppes (f.eks. kvindernes) krav på ligebehandling over for den anden?

Det centrale argument mod denne type positiv særbehandling er, at den fordeler byrder og begunstigelser på en uretfærdig måde. Med kampen om en kunstnerisk støtte og akademisk ansættelse som eksempel begunstiger særbehandlingen en kvinde, hvis hun opnår en stilling uden at være den bedste ansøger. Ingen personlig fortjeneste fra hendes side retfærdiggør denne begunstigelse. Dertil kommer, at to grupper af personer lider under den. Dels den bedst kvalificerede ansøger og dels tredjemand i form af studenter, museumsgæster og skatteydere og mere indirekte det omgivende samfund, der ikke opnår ydelser af samme kvalitet, som hvis en bedre kvalificeret mand var blevet foretrukket.

Alle disse grupper er uden personligt ansvar for eventuelle ubalancer. Ingen af dem kan bebrejdes, hvis kvinder er blevet forbigået til fordel for dårligere kvalificerede mænd under henvisning til deres køn. De kan med rette anføre, at det er vanskeligt at se, hvordan en uretfærdighed kan afhjælpes af en anden, som er ganske tilsvarende om end med omvendt fortegn. To uretfærdigheder udligner ikke hinanden.

Det bedste forsvar for positiv særbehand-

ling imødegår argumentet ovenfor ved at henvise til, at særbehandlingen og dens sagesløse ofre er et eksempel på et forhold, der gør sig gældende andre steder i samfundet, og uden hvilket et moderne velfærdssamfund ikke kan fungere. Det centrale eksempel er beskatning. En person med penge kan rejse spørgsmålet, hvorfor han, der er uden personlig skyld i andres pengemangel, i strid med hans ejendomsret skal bidrage over skatterne til at reparere på den.

Svaret er, at dette er en byrde, som kræves af ham af et velfærdssamfunds dominerende moralske normer. I en sag om racediskrimination udtrykte et flertal i den amerikanske forbundshøjesteret denne tanke, som følger: "As part of this nation's dedication to eradicating race discrimination, innocent persons may be called upon to bear some of the burden of the remedy."¹⁷⁾

Den foreliggende artikel tager ikke stilling til, om kvindelige danske kunstnere og forskere bliver eller nogensinde er blevet diskrimineret. Artiklens sigte er udelukkende at vurdere, om de beskrevne forsøg på at promovere kvindelige kunstnere og forskere har overholdt gældende dansk ret. Universiteter og kunstråd har fundet behov for disse initiativer. Om dette er med rette eller ej, er ikke blevet behandlet her.

At Folketinget undertiden ignorerer uønskede regler fra EU er almindeligt kendt. De initiativer, som drøftes i den foreliggende artikel efterlader det samlede indtryk, at de ansvarlige inden for statslig kunststøtte og forskning har disponeret ud fra antagelsen, at regering og Folketing hellere vil se flere kvinder begunstiget end at respektere ligestillingslovgivningen, som stiller hindringer i vejen derfor. Den gode vilje er kommet på afveje.

KVINDEFAVORISERINGERNE LUKKES NED

Efter at artiklen blev skrevet er samtlige de kvindefavoriserende tiltag inden for forskning ophørt og de danske kunststudvalg er blevet indskærpet, at uddeling af midler på baggrund af køn er ulovligt. Denne koven- ding skyldes utvivlsomt en usikkerhed over kvindeprogrammernes juridiske legitimitet ikke mindst i kølvandet på den tidligere nævnte artikel i *Ugeskrift for Retsvæsen*s

aprilnummer 2015: "Nogle omgæelser af EU-retten i den positive særbehandling af kvindelige forskere".

Hvad angår forskningen har både formanden for Det Frie Forskningsråd og formanden for den tidligere forskningsministers task force for flere kvinder i forskning nu erklæret et stop for alle kvindelige belønningsprogrammer.¹⁸⁾ Dertil kommer, at forskningsminister Esben Lunde Larsen som oplæg til efterårets forskningsforhandlinger med de politiske partier har erklæret, at: »Vi kommer ikke til at fremme kvindeforskerprogrammer. Det vil være diskvalificerende for forhandlinger, hvis nogen ønsker, at vi skal hælde millioner i sådan noget».¹⁹⁾

Styrelsen for Videregående Uddannelser har den 2/11 2015 nu for første gang erkendt, at et helt universitet har overtrådt lovgivningen. Styrelsen medgiver, at Aalborg Universitets fordobling af antallet kvindelige professorer i perioden 2006 til 2013 er foregået i strid med lovgivningen. Det erkendes også, at Aalborg Universitet har handlet kritisabelt ved at fravige den oprindelige plan om at ansætte kvindelige professorer hovedsageligt på de teknisk-naturvidenskabelige fag og til gengæld ansætte dem på humanistiske fag, hvor statistikken med styrelsens ord ikke viser, at: "kvinderne er det underrepræsenterede køn på fakultetet". Kort sagt medgives det, at Aalborg Universitet har iværksat en ulovlig plan om positiv særbehandling på et område, hvor der ikke var et problem med underrepræsentation af kvinder.²⁰⁾

I relation til kunsten har Kulturstyrelsen nu erklæret, at hvad angår udvalgenes uddeling af støtte før 2014 er "det ikke fuldt ud er muligt at afvise, at der i enkeltstående tilfælde kan være sket forskelsbehandling på baggrund af køn." Kulturstyrelsen vil nu gøre "udvalgene opmærksomme på, at kravet om afrapportering på køn ikke må omsættes til et mål om ligelig fordeling af støtten på køn". Kulturstyrelsen vil også "inkludere en henvisning til ligestillingslovens forbud mod kønsdiskrimination i den såkaldte udvalgshåndbog, der udleveres til udvalgsmedlemmerne ved deres tiltrædelse." Endelig vil Kulturstyrelsen fjerne de ulovlige formuleringer om kønskriterier i relation til puljer under Statens Kunstfonds Legat- og Projektstøtteudvalg for Arkitektur.²¹⁾

Hans Bonde er professor ved Institut for Idræt, Københavns Universitet, dr.phil. i historie, debattør og foredragsholder.

NOTER:

1. Denne artikel tilegnes advokat Jens Ravnkilde in memoriam. Meget af den oprindelige tekst er skabt i samarbejde med Jens Ravnkilde og med ham som juridisk garant. Jeg har alligevel ikke valgt at sætte ham som medforfatter, da han jo logisk nok ikke har haft mulighed for at vurdere den helhed, jeg her har skabt, og heller ikke at analysere de nye facetter, jeg har inddraget i denne artikel, herunder den seneste udvikling i kunststøtten i 2014, artiklens hovedcase inden for forskning i form af AAUs kvindeprogram, samt det københavnske teologiske fakultets omgæelse af EU's annonceringsforbud.
2. Alle oplysninger i nærværende artikel kan, med mindre andet er oplyst, findes i "Årsberetninger Statens Kunstfond – arkiv": <http://www.kunst.dk/publikationer/statens-kunsthjems-publikationer/aarsberetninger-statens-kunsthjems-arkiv/>.
3. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145022>
4. <https://www.yumpu.com/da/document/view/17928166/af-karen-sjrup-charlotte-kirkegaard-center-for-kunstdk/10>, s.8.
5. <http://www.dr.dk/Nyheder/Kultur/Kunst/2014/06/03/141206.htm>.
6. Bonde, H. og Ravnkilde, J., Nogle omgæelser af EU-retten i den positive særbehandling af kvindelige forskere, *Ugeskrift for Retsvæsen*, Nr. 16, s.169-190.
7. E-mail til Hans Bonde dateret 28. august 2011. Af-senderen ønsker at være anonym.
8. Se: <http://ufm.dk/publikationer/2015/filer/anbefalinger-fra-taskforcen-for-flere-kvinder-i-forskning.pdf>.
9. Referat af direktionens møde på Aalborg Universitet, 24.10.05.
10. Ibid.
11. Brev fra sekretariatschefen til dekanerne, J.nr. 2005-212/01-0012.
12. Svar på anmodning om aktindsigt fra HR-afdelingen, Aalborg Universitet, 10/7, 2015.
13. Ibid.
14. Bonde, H. og Ravnkilde, J., Nogle omgæelser af EU-retten i den positive særbehandling af kvindelige forskere, *Ugeskrift for Retsvæsen*, Nr. 16, s.176-177.
15. Jf. aktindsigt fra HR&O/KU til Hans Bonde af 23/4, 2015.
16. En af kvinderne gik direkte fra adjunkt til professor (jf. <http://politiken.dk/navne/navnnyt/ECE2010135/ung-superformidler-bliver-ny-teologiprofessor>), hvilket har rejst kritik i Universitetsavisen, jf. <http://universitetsavisen.dk/debat/svar-pa-tiltale-enda-flere-kvinder-i-forskning-og-ledelse>.
17. *Fullilove v. Klutznik*, 448 U.S. 448 (1980) (flere dissenser).
18. <http://ufm.dk/publikationer/2015/anbefalinger-fra-taskforcen-for-flere-kvinder-i-forskning>.
19. <http://universitetsavisen.dk/politik/esben-lunde-slut-med-saerlige-forskerprogrammer-kvinder>.
20. Svar af 2/11, 2015 fra Styrelsen for Videregående Uddannelser til Hans Bonde vedrørende dennes "klage over u-dispenseret oprettelse af pulje på Aalborg Universitet til ansættelse af kvindelige professorer".
21. Kulturstyrelsen, Notat til Ministeren: "Udtalelse vedr. klage over forskelsbehandling på grund af køn i Statens Kunstfond", 24. august 2015.